



รายงานการวิจัย

การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน :
กรณีศึกษาโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

โดย

นายโกวิทย์ ไกยสิทธิ์

นายโกวิท วัชรินทรานุกร

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

พ.ศ. 2549

รายงานการวิจัย
การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน :
กรณีศึกษาโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์



โดย
นายโกวิทย์ ไกยสิทธิ์
นายโกวิท วัชรินทรางกูร

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

พ.ศ. 2549

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : ศึกษากรณี โรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย(Descriptive reserch) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ ในความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 ด้าน คือ 1) การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ด้านการวางแผนบริหารหลักสูตร 4) ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม 5) ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน และ 6) ด้านการปรับปรุงพัฒนา

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ 23 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 156 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อการศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการวางแผนบริหารหลักสูตร ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน และด้านการปรับปรุงพัฒนา มีความคิดเห็นในการปฏิบัติระดับมาก ส่วนด้านการนิเทศ ติดตาม กำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นในการปฏิบัติระดับปานกลาง

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร	5
หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	6
หลักสูตรสถานศึกษา	12
โรงเรียนในฝัน	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
กลุ่มประชากร	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49
ความมุ่งหมายของการวิจัย	49
ความสำคัญของการวิจัย	49
สรุปผลการวิจัย	50
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก	58
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	59
ประวัติผู้วิจัย	68

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงรายชื่อโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์	38
2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษา	42
3 ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ในด้านการวางแผนดำเนินการการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	43
4 ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	44
5 ศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์	45
6 ศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล	46
7 การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน	47
8 การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ด้านการปรับปรุงพัฒนา	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยกำหนดให้โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศเริ่มใช้หลักสูตรดังกล่าวในปีการศึกษา 2546 ในชั้น ป.1 ป. 4 ม. 1 และ ม. 6 และใช้ครบทุกชั้นในปีการศึกษา 2548 ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจะต้องจัดทำสาระของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดทำสาระของหลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

พระราชบัญญัติศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการใหญ่ในแนวทางการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีหลักการข้อหนึ่งว่าการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาให้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดด้วยเช่นกัน “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ก็คือกำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดกันเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง เรียนรู้ด้วยความสุข โดยผ่านกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ และสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล

สาระสำคัญที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่นำสู่การประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้ สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง โดยมีองค์ประกอบที่กำหนดจากหลักสูตรแกนกลาง และที่สถานศึกษาต้องกำหนดจากส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการของโรงเรียนของนักเรียนของชุมชน และสังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่ด้วย ความเป็นหลักสูตรสถานศึกษา จึงสมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ ซึ่งในหลักสูตรสถานศึกษาต้องสะท้อนถึงการมีเป้าหมาย การมีกระบวนการและความพยายามที่ชัดเจนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง เช่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษานั้น ในความพยายามที่จะพัฒนาผู้เรียนอย่างดีที่สุดเท่าที่โรงเรียนจะมีศักยภาพ ด้วยเจตนารมณ์ที่ชัดเจนบนฐานความเข้าใจผู้เรียนและชุมชนของโรงเรียนเป็นอย่างดี

การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่โรงเรียนกำหนดจะกำหนดบนฐานความเป็นจริงและความเป็นไปได้ของนักเรียนในโรงเรียน โครงสร้างกรอบภาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดอย่างมีเหตุผลถึงความใส่ใจในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ การกำหนดสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาก็ต้องกำหนดอย่างเข้าใจ ผู้เรียนแต่ละคน การกำหนดแนวการวัดประเมินผลของหลักสูตรสถานศึกษา จะต้องเป็นไปอย่างรอบคอบ เน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นหลักสูตรตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่นำไปให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข เรียนรู้ได้เหมาะกับศักยภาพและธรรมชาติ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้ประโยชน์สูงสุดอันจะส่งผลต่อความพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมได้อย่างดี โรงเรียนในฝันเป็นนโยบายของรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่จะขจัดช่องว่างทางสังคม โดยมีโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน เพื่อให้การจัดการศึกษาของชาติเป็นไปตามเจตนารมณ์คือ เร่งจัดให้มีระบบและโครงสร้างการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั้งปวงอย่างแท้จริงเน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเที่ยงธรรมในการบริหารจัดการพัฒนาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศเพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยทั้งในเมืองและชนบท ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมปฏิรูปการเรียนรู้ โดยฝึกผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ด้วยตนเองและตลอดชีวิต เน้นพลังความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนิสัยการรักการอ่าน การจัดให้มีห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสื่อการเรียนรู้ ประเภทต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและสำคัญต้องปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักงาน และทำงานเป็น

โรงเรียนในฝันเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อให้เด็กและเยาวชนในชนบทมีโอกาสเข้ารับการศึกษาที่มีคุณภาพอันเป็นพื้นฐานให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต คือให้เท่าทันโลกอนาคตที่จะเกิดขึ้น ทำให้เด็กเติบโตด้วยความเชื่อมั่นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และอีกประการหนึ่งคือ เพื่อให้เยาวชนเติบโตด้วยความพร้อมอย่างสากลให้เป็นพลังสำคัญในการปรับเปลี่ยนและขับเคลื่อนอนาคตของชาติให้พัฒนาอย่างยั่งยืนและมีศักดิ์ศรี

ในการจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐานโรงเรียนในพื้นที่ต้องมีการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แข่งขันได้ในระดับสากล ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานชาติ สามารถพัฒนาสู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย จัดบรรยากาศ การเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน และมีความเป็นประชาธิปไตย เป็นตัวอย่างการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับอำเภอที่มีศักยภาพเทียบเคียงกับโรงเรียนชั้นนำ เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่เน้นการมีส่วนร่วม มีการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งทางวิชาการ สามารถเป็นต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้มีเครือข่าย การสนับสนุน มีสื่อและเทคโนโลยีทันสมัย โดยเป็นระบบเครือข่ายและเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมนี้ต้องเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น ๆ นำนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยไปพัฒนา โรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐานและเหมาะสม ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากที่กล่าวมานั้น หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ จึงเป็นสิ่งสำคัญว่าโรงเรียนต้องจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบหรือแนวทาง ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นเยาวชนที่พึงประสงค์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษากำหนดหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากำหนดหลักสูตรการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษา

ตัวแปรตาม ระดับความคิดเห็นของการตอบแบบสอบถามผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษานำข้อมูลสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาจัดทำสาระของหลักสูตร และจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบหรือแนวทาง

โรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ หมายถึง สถานศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ที่ได้รับการคัดเลือกจากระทรวงศึกษาธิการให้เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ในวันที่ 1 ตุลาคม 2546 อำเภอละ 1 โรงเรียน มีทั้งสิ้น 23 โรงเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : ศึกษากรณีโรงเรียน
ในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยมีลำดับดังนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. หลักสูตรสถานศึกษา
4. โรงเรียนในฝัน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร (กรมวิชาการ. 2534 : 2) ให้ความหมายว่า หลักสูตรคือ
มวลงประสพการณืต่าง ๆ ที่สถานศึษาจัดทำขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสม (ธำรง บัวศรี. 2531 : 7) ได้ให้ความหมายว่า
หลักสูตรคือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหากิจกรรม และ
ประมวลงประสพการณืในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตาม
จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

นอกจากความหมายของหลักสูตรแล้วธำรง บัวศรี (2531 : 8 -9) ได้ให้องค์ประกอบที่
สำคัญของหลักสูตรดังนี้

1. เป็นประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goal and Policies) หมายถึง
สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิด
แก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึงลักษณะและ
แผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสพการณื

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผนฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี

กระทรวงศึกษาธิการโดยอาศัยอำนาจตามความในบทเฉพาะกาลมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเห็นสมควรให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน การเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นช่วงชั้นละ 3 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมือง ที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ในสถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย (กรมวิชาการ. 2544 : 1-2)

หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของ ประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับ ความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและ เท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทางด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถ เทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำรงชีวิต

5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและมีบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามลำดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ การเรียนรู้ และคุณลักษณะและค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ภาษาไทย

2.2 คณิตศาสตร์

2.3 วิทยาศาสตร์

2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.6 ศิลปะ

2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้หลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สุขศึกษาพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้นสถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและการปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่สนองนโยบายการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่าง สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอน

ทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

4. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละ
ช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

5 เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3	มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 -1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6	มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 -5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 – 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5 – 6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมแสดงไว้ดังตารางต่อไปนี้

ช่วงชั้น	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3)	ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 3-4)	ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3)	ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 3-6)
	← การศึกษาภาคบังคับ →			
	← การศึกษาขั้นพื้นฐาน →			
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม				
ภาษาไทย	●	●	●	●
คณิตศาสตร์	●	●	●	●
วิทยาศาสตร์	●	●	●	●
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	●	●	●	●
สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	■	■	■	■
ภาษาต่างประเทศ	■	■	■	■
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	▲	▲	▲	▲
เวลาเรียน	ประมาณปีละ 800-100 ชม.	ประมาณปีละ 800-100 ชม.	ประมาณปีละ 1000 -1200 ชม.	ไม่น้อยกว่าปีละ 1200 ชม.

หลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 ให้ดำเนินการตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 วรรคหนึ่งที่บัญญัติไว้ว่า “ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ” และในวรรคที่ 2 ที่ว่า “ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความเชื่อมโยงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องนำมาวิเคราะห์ กำหนดสาระ รายละเอียดที่จะนำมาจัดรายวิชา พร้อมทั้งเพิ่มเติมสาระในส่วนที่เกี่ยวข้องของ สอดคล้อง กับความต้องการของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรระดับท้องถิ่น ซึ่งสถานศึกษานำข้อมูลสถานที่ เป็นปัญหาหรือความต้องการในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มาจัดทำสาระของหลักสูตร และจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 95)

ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องจัดทำสาระในรายละเอียดตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางและจัดทำหลักสูตร เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นบทบาทของสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหาร และคณะครูจะต้องรับผิดชอบงานทางด้านการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรในทุกเนื้อหาสาระ

สถานศึกษาต้องกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ อุดมการณ์ หลักการ ความเชื่อ อนาคตที่พึงประสงค์ มีเอกลักษณ์ สามารถสร้างศรัทธา และจุดประกายความคิดในสภาพ การพัฒนาสูงสุด วิสัยทัศน์ ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 107)

1. แสดงตามที่พึงพอใจในอนาคตอย่างชัดเจน
2. แสดงถึงเจตนารมณ์ อุดมการณ์ของสถานศึกษา

3. สามารถสร้างศรัทธา / จุดประกายความคิดของบุคลากร
4. มีเอกลักษณ์ชัดเจน
5. สอดคล้องกับภาวะ / ข้อเท็จจริงในปัจจุบัน
6. ภารกิจของสถานศึกษา
7. สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา
8. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและชุมชน
9. มีความเป็นไปได้
10. มีระยะเวลาที่แน่นอน

ภารกิจ

เป็นการแสดงวิธีดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์และนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติต่อไป ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้

1. แสดงถึงงานที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน
2. สะท้อนถึงวิธีการดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้
3. มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
4. ตรงกับบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

เป้าหมาย

เป็นความคาดหวังด้านคุณภาพที่เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้

1. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
2. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

อย่างชัดเจน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

เป็นคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างค่านิยมที่ดีให้แก่ผู้เรียนตามจุดเน้นของหลักสูตร และ/หรือ ตามนโยบายของสังคมระดับประเทศ ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาไว้ชัดเจนทุกช่วงชั้น
2. กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาไว้ชัดเจนทุกช่วงชั้น

3. กำหนดตัวบ่งชี้ในการพัฒนาที่นำไปปฏิบัติได้จริง
4. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการประเมินไว้ชัดเจน
5. มีการกำหนดวิธีการประเมิน

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

เป็นการแสดงให้เห็นถึงมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรที่ผู้เรียนได้ศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น ๆ โดยแบ่งเป็นช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -3) ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1 -3) ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ในแต่ละช่วงชั้นแสดงให้เห็นสาระการเรียนรู้ทั้งพื้นฐานและ/หรือเพิ่มเติมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งกำหนดสัดส่วนเวลาหรือหน่วยกิตของแต่ละสาระการเรียนรู้เป็นรายปี/รายภาค หรือรายสัปดาห์ ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้

1. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
2. สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. มีการกำหนดสัดส่วนเวลาระหว่างสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

อย่างเหมาะสม

4. มีการกำหนดสัดส่วนเวลาระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
5. มีหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. มีหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการกับวิถีชีวิตของผู้เรียน
7. มีรายวิชาพื้นฐาน/หน่วยการเรียนรู้ครบตามกำหนดในหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

8. มีรายวิชาเพิ่ม/หน่วยการเรียนรู้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
9. รายวิชาพื้นฐาน/หน่วยการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ครอบคลุม

มาตรฐานการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

กระบวนการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา ตามนัยแห่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาสาระในหลักสูตรขั้นพื้นฐานเพิ่มเติม ดังนั้นภารกิจหลักของสถานศึกษาจะต้องร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานและเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาจึงต้องมีหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งมวล และประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยได้กำหนดจุดประสงค์ที่สำคัญ (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคณะ. 2546 : 11)

การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาต้องสนองตอบการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนองตอบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตน ให้สนองตอบความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถ้ามีการปรับปรุงหลักสูตรตลอดเวลา สถานศึกษาจึงควรดำเนินการในการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์

สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมองอนาคตว่า โลกและสังคมรอบ ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สถานศึกษาจะต้องปรับตัวปรับหลักสูตรอย่างไร จึงพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัย สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หมายความว่าผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาสามารถมองเห็นและคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคตที่จะมีผลต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การศึกษาค้นคว้า และการติดตามความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาจะทำให้สถานศึกษาเกิดวิสัยทัศน์ขึ้นได้

นอกจากนี้การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์และความร่วมมือของชุมชน บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูผู้สอน ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐในชุมชน ร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษา ในการแสดงความประสงค์หรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนาผู้เรียนที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา พร้อมด้วยเป้าหมาย มาตรฐาน แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และการติดตามผล ตลอดจนจัดทำรายงานแจ้งสาธารณชน และส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อปฏิบัติงานที่เหมาะสมและได้มาตรฐานสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

จากวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ จากช่วงชั้นให้เป็นรายปีหรือรายภาค พร้อมกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ให้ชัดเจน เพื่อให้ครูทุกคนนำไปออกแบบการเรียนการสอน การบูรณาการ โครงการร่วม เวลาเรียน การมอบหมาย/โครงการงาน แฟ้มผลงานหรือการบ้าน โดยวางแผนร่วมกันทั้งสถานศึกษา หลักสูตรดังกล่าวจะเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา

3. การกำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค
สถานศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระต่าง ๆ จากหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน และกำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้เป็นรายปีหรือรายภาคให้
สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์
ของสถานศึกษาด้วย พิจารณากำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลพร้อมทั้ง
พิจารณาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และสามารถกำหนดในลักษณะผสมผสาน
บูรณาการ จัดเป็นชุดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นหรือจัดเป็นโครงการได้

4. การออกแบบการเรียนการสอน

จากสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปีหรือรายภาค สถานศึกษา
ต้องมอบหมายให้ครูผู้สอนทุกคนออกแบบการเรียนการสอน โดยคาดหวังว่าผู้เรียนสามารถทำ
อะไรได้ในแต่ละช่วงชั้น เช่น ช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -3 นั้น ผู้เรียนจะเรียนรู้สาระของ
แต่ละเรื่องที่กำหนดได้ในระดับใด ยกตัวอย่างวิชาคณิตศาสตร์ ที่มีสาระที่ 1 : จำนวนและการ
ดำเนินการ และมีมาตรฐาน ค.1.1 : เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้
จำนวนในชีวิตจริง ผู้เรียนในช่วงชั้นนี้จะสามารถทำอะไรได้ เช่น ในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่
1-3 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นไว้ข้อหนึ่งว่า มีความคิดรวบยอดและความรู้สึกเชิงจำนวน
เกี่ยวกับจำนวนนับและศูนย์ และผู้เรียนในช่วงชั้นนี้จะมีความสามารถอย่างไร เช่น ผู้เรียนในชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถนับได้ 1 ถึง 100 และมากกว่า เป็นต้น การออกแบบการเรียนรู้จะต้อง
ให้ผู้เรียนพัฒนาได้ทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์และสังคม

5. การกำหนดเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิต

การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี สถานศึกษาต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้อง
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะใน
ด้านการอ่าน การเขียน การคิดเลข การคิดวิเคราะห์ และการใช้คอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีการสอนที่ยืด
หยุ่นจากกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์หรือสังคมศึกษาเป็นหลักตามความเหมาะสมของ
ท้องถิ่น บูรณาการการเรียนรู้ด้วยกลุ่มสาระต่าง ๆ เข้ากับหัวข้อเรื่องที่เรียนอย่างสมดุล ควรกำหนด
จำนวนเวลาเรียนสำหรับสาระการเรียนรู้รายปี

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -3 และช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควร
กำหนดจำนวนเวลาสำหรับการเรียนตามสาระการเรียนรู้รายปีให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความ
จำเป็นในการสนองเพื่อเน้นทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่าน การเขียน การคิดเลข และการคิดวิเคราะห์

โดยเฉพาะช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งจะต้องจัดให้ผู้เรียนอย่างสนุกสนาน ในแต่ละคาบเวลาไม่ควรใช้เวลานาน เกินช่วงความสนใจของผู้เรียน นอกนี้ ผู้สอนอาจจะจัดกิจกรรมเสริม เช่น การฝึกให้เขียนหนังสือ เป็นเล่ม เป็นต้น

การเรียนการสอนควรจัดกิจกรรมไปตามความสนใจของผู้เรียน ในช่วงชั้นที่ 1 ผู้สอน ควรเข้าใจจิตวิทยาการสอนเด็กเล็กอย่างลึกซึ้ง สามารถบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ ผสมกลมกลืนตอบสนองของความต้องการอยากเห็นของเด็กโดยเฉพาะ แต่มุ่งเน้นทักษะพื้นฐาน ดังกล่าวด้วย สำหรับช่วงชั้นที่ 2 ผู้เรียนซึ่งได้ผ่านการเรียนการเล่นเป็นกลุ่มมาแล้ว ในช่วงชั้นนี้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเริ่มทำงานเป็นทีม การสอนตามหัวข้อเรื่องจึงเป็นเรื่องสำคัญ หัวข้อเรื่องขนาดใหญ่ สามารถจัดทำเป็นหัวข้อย่อย ทำให้ผู้เรียนรับผิดชอบไปศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อย่อยเหล่านี้ เป็นการสร้างความรู้ของตนเองและใช้กระบวนการวิจัยควบคู่กับการเรียนตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้วนำผลงานเสนอในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ผลงาน ของกันในรูปแบบสะสมผลงาน

การเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาค บังคับเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาจะทบทวนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ กำหนดไว้แล้ว จะต้องจัดการเรียนแบบบูรณาการเป็นโครงการมากขึ้น เป็นการเริ่มทำให้ผู้เรียนได้ เข้าใจการศึกษาสู่โลกของการทำงานตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม นวัตกรรมด้าน การสอนและประสบการณ์ในการทำงานด้านต่าง ๆ แม้แต่การเรียนภาษาก็สามารถเป็นช่องทางสู่ โลกของการทำงานได้ ต้องชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบว่สังคมในอนาคตจะอยู่บนพื้นฐานของความรู้ สถานศึกษาจึงต้องจัดบรรยากาศให้มีสภาพแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ เป็นตัวอย่างแก่สังคม และ ควรจัดรายวิชาหรือโครงการที่สนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเพิ่มขึ้นด้วย

การเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาชั้น พื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดการเรียนเพื่อเตรียมตัวให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับ ที่สูงขึ้นหรือการประกอบอาชีพ ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งส่งเสริม ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนในลักษณะรายวิชาหรือโครงการ

แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุ ตามที่คาดหวัง กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. การจัดทำสาระของหลักสูตร มีขั้นตอนดังนี้

1.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดเป็นการเรียนรู้ การกำหนดการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคควรระบุถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียนซึ่งจะเกิดขึ้น หลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปีหรือแต่ละภาคนั้น ๆ การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของสาระการเรียนรู้ของรายวิชาที่มีความเข้ม ให้สถานศึกษากำหนดได้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับรายวิชา

1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ใน 1.1 ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

1.3 กำหนดเวลาและหรือจำนวนหน่วยกิตสำหรับสาระการเรียนรู้รายภาค ทั้งสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติมขึ้น ดังนี้

- ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายปีและกำหนดจำนวนเวลาเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสาระการเรียนรู้

- ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายภาคและกำหนดจำนวนหน่วยกิตให้เหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้

การกำหนดจำนวนหน่วยกิตของสาระการเรียนรู้รายภาคสำหรับช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ สาระการเรียนรู้ที่ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ระหว่าง 40 -60 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม และใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน

1.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา ทำได้โดยนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค รวมทั้งเวลาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดตามข้อ 1.1 -1.3 นำมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา ประกอบด้วยชื่อรายวิชา จำนวนเวลาหรือจำนวนหน่วยกิต มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ

แนวทางในการกำหนดชื่อรายวิชาคือ ชื่อรายวิชาของสาระการเรียนรู้ให้ใช้ตามชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนชื่อที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติม สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องสื่อความหมายได้ชัดเจนและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น

1.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยนำสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ บูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อย ๆ เพื่อสะดวกในการจัดการเรียนรู้และนักเรียนได้ เรียนรู้ในลักษณะของศรัทธาหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ เมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อยแล้ว ผู้เรียน สามารถบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของทุกรายวิชา

ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ อาจบูรณาการทั้งภายในสาระการเรียนรู้กลุ่ม เดียวกัน เช่น บูรณาการสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กับเคมี ชีววิทยาและฟิสิกส์ เป็นต้น และ ระหว่างสาระการเรียนรู้ เช่น อาจบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ของวิทยาศาสตร์กับสังคม ศึกษาและคณิตศาสตร์ เป็นต้น หรือบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะสาระการเรียนรู้ หรือ บูรณาการให้สอดคล้องกับ วิถีชีวิตของผู้เรียน โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน

2. การจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 2.1 จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการ องค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น
- 2.2 จัดกิจกรรมตามความสนใจ ตามความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถ และ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น
- 2.3 จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น
- 2.4 จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม
- 2.5 ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

3. การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชนกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็น เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่สถานศึกษาจะกำหนดให้เป็นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์นั้น สามารถกำหนดขึ้นได้ตามความต้องการ โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมดังกล่าว ให้แก่ผู้เรียนเพิ่มจากที่ กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ในแต่ละภาคเรียนหรือปีการศึกษา ครูผู้สอนต้องวัดและประเมินผลรวมด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน และนำไปกำหนดแผนกลยุทธ์ในการปรับปรุงพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตาม เป้าหมาย แนวทางการวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เป็นไปตามที่ สถานศึกษากำหนด

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรูปแบบและวิธีการที่ หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้สอน นำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้ มีขั้นตอนการปฏิบัติเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาการ แก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การรายงานผล การเรียนรู้และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การทำความเข้าใจกระบวนการของพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกขั้นตอน ในเชิง ทฤษฎีหรือเชิงหลักการไม่เป็นเรื่องยากแต่อย่างใด เมื่อนำขั้นตอนและกระบวนการนั้นไป ดำเนินการ มักจะเกิดปัญหาและอุปสรรคอยู่เสมอ ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นอยู่เสมอ ความล้มเหลว ของสถานศึกษาในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นอยู่กับตัวแปรหรือเงื่อนไขหลาย ประการ ได้แก่ ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

การบริหารจัดการเป็นหัวใจของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรของ สถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร อย่างเป็นระบบนั่นเอง

ซึ่งประกอบด้วยงาน/ภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ 7 ภารกิจ คือ

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ภารกิจที่ผู้บริหารและครูผู้สอน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษามีดังนี้

1.1 สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญหรือความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

1.2 ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

1.3 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน/องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบ และให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

1.4 จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ

1.5 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา

1.6 พัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

2. การจัดทำสาระของสถานศึกษา

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาและคณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาจะต้องดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2543 : 19)

2.1 ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรว่า กำหนดสาระที่เป็นแกนกลางและสาระของท้องถิ่นไว้อย่างไร และมีความสอดคล้องสัมพันธ์และสมดุลอย่างไร

2.2 ด้านความรู้ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

2.3 ศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของชุมชนและสังคม

2.4 ปรับปรุงสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

2.5 ตรวจสอบความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.6 วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ สัดส่วน เวลาและหน่วยกิตตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด

2.7 พัฒนาแนวการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาสมบูรณอีก 2 ประการ นั้นคือ การกำหนดสื่อการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล

3. การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร

การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรหรือวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร มีภารกิจที่ต้องดำเนินการ 3 ส่วน คือ

3.1 การบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้อย่างหลากหลาย การสอนซ่อมเสริม การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นต้น

3.2 การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การวางแผนให้ครูทุกคนสามารถแนะแนวผู้เรียนได้ทั้งด้านการศึกษา อาชีพและปัญหาอื่น ๆ เป็นต้น

3.3 การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

4. การปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตร

การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นไปตามภารกิจที่สอง หรือการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และภารกิจที่สามหรือการวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาได้กำหนดไว้

5. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ

5.1 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา

5.2 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการจากภายนอกสถานศึกษา

6. การสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สรุป และเขียนรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำผลการรายงานเผยแพร่ให้ชุมชนหรือสาธารณชนได้รับทราบ

7. การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหา / อุปสรรคในการดำเนินงานและข้อมูลจากการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรทั้งหมด จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในปีต่อ ๆ ไป

ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแบบต่อเนื่อง จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการสั่งการมาเป็นผู้ร่วม คือ ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีบทบาทดังนี้

- 1.1 จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา
- 1.2 เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนจนสาระตามหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.3 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
- 1.4 สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษามีความรู้และความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
- 1.5 มีการนิเทศภายในเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีระบบ
- 1.6 จัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุง พัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

ครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนรู้ ครูในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนจากการเป็นครูผู้สอน เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการชี้แนวทางการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ กล่าวคือ ทำให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีทักษะในการใช้สื่อ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการสืบค้นข้อมูลมาใช้ได้สะดวก วิธีการที่ครูสามารถทำได้ในฐานะผู้เอื้ออำนวยความสะดวกที่ดี เช่น ให้ออกาสผู้เรียนเข้าไปใช้บริการสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดของโรงเรียน บอกละเอียดที่มาของข้อมูลให้ผู้เรียนที่สนใจสามารถสืบค้นได้จากซีดีรอม หรือจากโฮมเพจในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

นอกจากนี้ ครูยังต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้บั่นข้อมูล เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา โดยครูจะต้องตระหนักเสมอว่า ตนเองไม่ใช่ผู้กำหนดความรู้ แต่เป็นผู้สอนแก่นความรู้ในวิชาที่สอน และแนะวิธีคิด ให้กรอบในการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการ แนะนำการพิจารณาข้อมูลที่เลือกนำมาใช้ แนะนำเรื่องทั่ว ๆ ไปที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนด้วย เช่น ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การพัฒนาบุคลิกภาพ มารยาท การป้องกันตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ เป็นต้น

ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่นักเรียนและเป็นผู้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ก็ต่อเมื่อครูเป็นผู้ที่เรียนรู้มาก่อน นั่นหมายความว่า ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เป็นคนช่างสังเกตและคิดแตกฉานกับข้อมูล และความรู้ที่ผ่านเข้ามาในสมองด้วยการตั้งคำถามและหาทางพิสูจน์เรื่องเหล่านี้ให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน

ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2543 : 16)

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง
2. ศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
3. ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
4. ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาสาระ มาตรฐาน สัดส่วนของเวลา และหน่วยการเรียนรู้
6. นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน
7. วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป
8. ร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรกับสถานศึกษา

ผู้เรียน

เนื่องจากผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรทุกหลักสูตรพัฒนาขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนจึงควรแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนให้ผู้รับผิดชอบพัฒนาหลักสูตรได้ทราบ และเนื่องจากผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาโดยตรง ผู้เรียนจะมี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์คือเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุขได้ ผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความสามารถของตนเอง

บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1. มีส่วนในการวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและครู วางแผนการเรียนรู้ของตนเองตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของตนเอง
2. มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และบริหารจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีคุณภาพ
3. ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ พร้อมทั้งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อนโดยช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

ผู้ปกครอง

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24) ฉะนั้น บิดามารดาและผู้ปกครองต้องปรับเปลี่ยนความคิดในการฝากบุตรหลานไว้ในความดูแลของครูมาเป็นผู้ร่วมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้ปกครองควรจะมีบทบาท ดังนี้

1. กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน
2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา
3. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
4. อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน
5. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม
6. ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

7. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อนำครอบครัวไปสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้

8. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น และร่วมกับสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยมีบทบาทดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา
2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม
3. เป็นแหล่งการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์จริง
4. ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา
5. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ด้วยดี จะต้องได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลหรือหน่วยงานในชุมชน ได้แก่ องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ หลายลักษณะ โดยถือว่าการจัดการศึกษาเป็นภาระหน้าที่สำหรับทุกคนการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือบุคลากรทุกฝ่ายอาจดำเนินการได้หลายทาง ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ

ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจกับประชาชนที่มีสิทธิเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเกี่ยวกับการศึกษา ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพราะการเป็นกรรมการไม่ใช่เรื่องของอภิสิทธิ์ส่วนตัว แต่เป็นภาระเพื่อประโยชน์ส่วนรวม กรรมการมีหน้าที่กำกับ ดูแล ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

ดังนั้น กรรมการจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเรียน การสอน การบริหารและการจัดการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพ การจัดทำหลักสูตร การประเมินคุณภาพการศึกษา การระดมทรัพยากรการเงินและบุคคลเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเป็นกรรมการได้เข้าใจบทบาทหน้าที่อย่างจริงจัง สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือการเป็นกรรมการและนำเสนอผ่านสื่อ การประชุมพิเศษหรือการฝึกอบรมสำหรับกรรมการที่ยังขาดประสบการณ์ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกรรมการด้วย

2. การร่วมจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 57 กำหนดให้หน่วยงานการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

3. การร่วมสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษ

บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นจะร่วมสนับสนุนการศึกษาได้โดยร่วมกันให้ความรู้หรือประสบการณ์ในฐานะทรัพยากรบุคคล หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือสนับสนุนโดยการบริจาคทรัพย์สิน หรือทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็นด้วย

4. การร่วมกำกับดูแล

เนื่องจากการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดเงื่อนไขใหม่ ๆ เช่น ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องทำหน้าที่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจรรยาบรรณและมาตรฐานของวิชาชีพ สถานศึกษาต้องมีระบบประกันคุณภาพ เป็นต้น ดังนั้นประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมเรียกร้องคุณภาพทางการศึกษาที่เป็นมาตรฐาน ทั่วทั้ง

ตักเตือน หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมประเมินคุณภาพของบุคคลและสถานศึกษา รวมทั้งร่วมยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมด้วย

หากบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มที่ และเปิดโอกาสให้บุคคลและหน่วยงานนอกสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งในฐานะกรรมการสถานศึกษา วิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้าน หรือในฐานะผู้ให้การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาและฐานะผู้ประเมินคุณภาพของสถานศึกษาแล้ว ย่อมเชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษานั้นจะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

โรงเรียนในฝัน

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อกระจายโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐานให้ทั่วถึงทุกอำเภอเพื่อให้เด็กและเยาวชนในชนบทมีโอกาสเข้ารับการศึกษาที่มีคุณภาพอันเป็นพื้นฐานให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต คิด ให้เท่าทันโลกอนาคตที่จะเกิดขึ้น ทำให้เด็กเติบโตด้วยความเชื่อมั่นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนาเยาวชนไทย ให้เติบโตด้วยความพร้อมอย่างสากลให้เป็นพลังสำคัญในการปรับเปลี่ยนและขับเคลื่อนอนาคตของชาติให้พัฒนาอย่างยั่งยืนและมีศักดิ์ศรี

ลักษณะโรงเรียนในฝัน

1. จัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน ปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แข่งขันได้ในระดับสากล ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานชาติ สามารถพัฒนาสู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย จัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน และมีความเป็นประชาธิปไตย
2. เป็นตัวอย่างการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับอำเภอที่มีคุณภาพมาตรฐาน เทียบเคียงกับโรงเรียนชั้นนำ เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่เน้นการมีส่วนร่วม
3. มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ บริหารคุณภาพทั้งระบบ มีความคล่องตัวรวดเร็ว ทันสมัย มีผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพและมีจำนวนเพียงพอ

4. มีความเข้มแข็งทางวิชาการ สามารถเป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือพัฒนาชุมชน และเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และชุมชน เข้มแข็ง
5. มีเครือข่ายการสนับสนุน มีกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งทดลองสาธิต และฝึกอบรมครูของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน
6. สื่อและเทคโนโลยีทันสมัยเพียงพอ เป็นระบบเครือข่ายและเชื่อมต่อการเรียนรู้ร่วมกัน
7. เป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น ๆ นำนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยไปพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐาน ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐานและเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

รูปแบบการบริหารโรงเรียนในฝัน

รูปแบบการบริหารโรงเรียนในฝัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารงานมีคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเพื่อมุ่งสู่ความมีประสิทธิภาพในระดับสากล โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ด้านบุคลากร
 - 1.1 มีระบบสรรหาผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมและให้ได้ผู้ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ บุคคล ทรัพยากร และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีภาวะผู้นำที่ดีเป็นที่ยอมรับและทำงานเป็นทีมได้
 - 1.2 ครูและบุคลากรจะต้องได้รับการคัดเลือก พัฒนาเป็นต้นแบบของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเหมาะสม มีความสามารถตามอุดมการณ์ของโรงเรียนในฝัน
2. ด้านการบริหาร – จัดการ
 - 2.1 ให้มีคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนที่เข้มแข็ง และเข้าใจวัตถุประสงค์ของโรงเรียนในฝัน
 - 2.2 รูปแบบการบริหารให้มีหลักการแนวปฏิบัติดังนี้

ลักษณะงาน	แนวคิดหลัก
1. ด้านการบริหารจัดการ <ul style="list-style-type: none"> - งานอำนวยความสะดวก - งานพัสดุ - งานการเงิน/งบประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีระบบการทำงานที่คล่องตัวและกำหนดระเบียบขึ้นใช้เป็น การเฉพาะไม่อิงระบบราชการ - ให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีอำนาจในการวาง ระเบียบใช้
2. ด้านบุคลากร <ul style="list-style-type: none"> - การบรรจุ - การแต่งตั้ง - การโอนย้าย 	<ul style="list-style-type: none"> - มีระบบที่กำหนดการพัฒนาบุคคลให้เหมาะสมภาระงาน - มีระบบการจูงใจการทำงานที่เหมาะสมทั้งค่าตอบแทนและ สวัสดิการ - มีระบบการพัฒนาผู้บริหารที่เน้นการทำงานแบบมุ่ง ผลสัมฤทธิ์และมีระบบการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง
3. ด้านวิชาการ <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตร - การบริหารวิชาการ - การร่วมมือกับหน่วยงานอื่น - การเทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีอำนาจในการอนุมัติการ ปรับปรุงหลักสูตรได้ภายใต้กรอบมาตรฐานที่กำหนด - ให้มีระบบการสร้างความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ได้ตาม ความเหมาะสม - ให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน
4. ด้านงบประมาณ <ul style="list-style-type: none"> - เงินงบประมาณแผ่นดิน - เงินรายได้ - การบริหารทรัพย์สิน - การระดมทรัพยากร 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้มีการจัดสรรเงินแบบทุนอุดหนุนทั่วไป - ให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีอำนาจในการบริหาร งบประมาณที่ได้รับ - ให้โรงเรียนมีอำนาจในการบริหารทรัพย์สินได้และรายได้ที่ เกิดขึ้นไม่ต้องนำส่งคลัง - ให้โรงเรียนมีการระดมทรัพยากรจากชุมชนท้องถิ่น สถาน ประกอบการ และองค์กรต่าง ๆ ได้อย่างคล่องตัว
5. ด้านการกำกับดูแล	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลกำกับการบริหาร โดยมีกรอบนโยบายและมาตรฐาน ทางวิชาการ - คณะกรรมการการบริหารโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา รับผิดชอบและมีอำนาจดำเนินงานที่คล่องตัว
6. ด้านชุมชนสัมพันธ์ <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และหน่วยงานอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้โรงเรียนมีเครือข่ายความสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนการ ดำเนินงานให้มีความคล่องตัว

ลักษณะหลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ต้องมีลักษณะต่อไปนี้ มาตรฐานและสาระการเรียนรู้มุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Advanced Programe)

- มีอิสระในการจัดการเรียนรู้ ตามศักยภาพผู้เรียน
- เปิดโปรแกรมการเรียนอย่างหลากหลายและมีมาตรฐานสูง
- เชื่อมโยงกับอาชีพในท้องถิ่น เพิ่มพูนทักษะเพื่อการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้
- เน้นให้ผู้เรียนทุกคนสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้และใช้เทคโนโลยี (ICT) เป็น และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้
- เป็นตลาดความรู้ให้แก่ชุมชน (ชุมชนร่วมเรียนรู้กับผู้เรียนตามที่ต้องการ)
- เป็นหลักสูตรที่เรียนได้ทั้งนักเรียนและบุคคลทั่วไป
- เป็นหลักสูตรที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการศึกษาต่อและสร้างฐานการเรียนรู้สู่การประกอบอาชีพ (Career Path) ของผู้เรียน

แนวการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) อย่างแท้จริง โดยผ่านกระบวนการต่อไปนี้

- จัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือทำ (Activities-based Learning)
- เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม (Site-based Learning)
- เรียนรู้แบบร่วมมือและเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Co-operative Learning) และเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Projects)
- ร่วมเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนหรือสถานประกอบการ (Participatory Learning)
- เรียนรู้อย่างหลากหลายและบูรณาการ (Diversified/Integrated Learning Model)
- เรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย (ICT, E-learning, Network Learning)

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในฝัน

เพื่อให้ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีลักษณะโดดเด่นสมกับการเป็นโรงเรียนในฝันของท้องถิ่นและชุมชน โรงเรียนจะต้องดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบและทบทวนกระบวนการจัดทำหลักสูตรตั้งแต่เริ่มต้นดังนี้

1. ใช้ผลการตรวจสอบสถานภาพโรงเรียนและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ปรับแต่งวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียนในฝันที่คาดหวัง
2. ทบทวนหลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่การจัดโครงสร้างการกำหนดเวลาเรียน โปรแกรมการเรียน จัดรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องและส่งผลถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
3. ทบทวนหน่วยการเรียนรู้และแผนการสอน โรงเรียนแห่งใดยังไม่ได้ลงมือทำหรือแห่งใดยังไม่สมบูรณ์ ก็เร่งดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงให้สมบูรณ์ครบถ้วนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. ตรวจสอบศักยภาพของผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากร ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการและสามารถกระตุ้นให้ครูผู้สอนปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนแบบ เดิม ๆ ที่เน้นการบรรยายเป็นการให้นักเรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี สร้างและส่งเสริมการร่วมคิดร่วมเรียนรู้ระหว่างครู นักเรียน และชุมชน(องค์กร อาชีพต่าง ๆ หรือสถานประกอบการ เป็นต้น) บุคลากรฝ่ายสนับสนุนต้องเข้าใจและเอื้อประโยชน์ในการให้บริการต่าง ๆ
5. ทบทวนระบบบริหารจัดการและการจัดปัจจัยเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนกรณีที่บางส่วนยังบกพร่องหรือยังไม่คล่องตัว ต้องเร่งปรับปรุง เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาอย่างเร่งด่วน
6. ตรวจสอบระบบสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงาน เช่น บทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาต้องชัดเจนและส่งเสริมการคิด และพัฒนาร่วมกันอย่างเข้มแข็งบทบาทของที่ปรึกษาที่ผู้ทรงคุณวุฒิที่โรงเรียนเชิญไว้ กฎระเบียบต่าง ๆ เอื้อหรือขัดต่อการปฏิบัติงาน หัวใจสำคัญของการปฏิบัติงาน คือต้องลดขั้นตอนการทำงาน และได้ผลงานที่มีคุณภาพ แต่ถูกต้องตามกฎหมายและโปร่งใสตรวจสอบได้
7. ทบทวนการพัฒนาบุคลากร จากแผนพัฒนาบุคลากรที่โรงเรียนกำหนดไว้ โรงเรียนอาจต้องมีการปรับแผนใหม่ให้เหมาะสมกับการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความเป็นโรงเรียนในฝัน

8. ทบทวนระบบการประเมินผล ในที่นี้หมายถึงรวมถึงการทบทวนระบบการประเมินผล การเรียนที่ไม่เน้นแต่การทดสอบเนื้อหา หรือความรู้ความจำแต่ต้องประเมินผลจากงานและการแสดงออกตามความสามารถ ทบทวนระบบการประเมินตนเอง (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา) เน้นกลไกการทำงานด้วยระบบคุณภาพ (Plan Do Check Act : PDCA)

คุณภาพเด็กไทยที่พึงประสงค์

ด้านพื้นฐานเพื่อการพัฒนา

- รักการอ่าน รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจ
- คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา เผชิญสถานการณ์ได้อย่างมีสติ
- วางแผนการทำงาน คาดการณ์อนาคตได้
- ใช้เทคโนโลยีทันสมัย (คอมพิวเตอร์) ได้คล่องแคล่ว

ด้านคุณธรรมประจำตน

- มีวินัย และรับผิดชอบ
- อดทนอดกลั้น หนักเอาเบาผู้
- มีความซื่อสัตย์ รู้จักเสียสละ
- มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม

ด้านค่านิยม

- มีค่านิยมในการผลิตมากกว่าบริโภค
- รักบ้านเกิด รักท้องถิ่น รักความเป็นไทย
- เห็นคุณค่าการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- รักการออกกำลังกาย และหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติด
- เลือกริธีคลายเครียดจากศิลปะ ดนตรี กีฬา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่านักวิจัยได้ให้ความสนใจศึกษาประเด็นต่างๆ ที่หลากหลายด้วยกันดังนี้

สนั่น เมตุลา (2542) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างคือ ครู-อาจารย์ ในหมวดวิชาที่

เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2541 จำนวน 288 คน มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครู – อาจารย์ โดยส่วนรวมจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและหมวดวิชาที่มีปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและงานทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางและมีระดับปัญหาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 1-9 ข้อ ยกเว้นครู – อาจารย์ ในหมวดสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย มีปัญหารายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลางและน้อย ครู – อาจารย์โดยส่วนรวมได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาคือควรปรับปรุงมีจำนวนความซ้ำมากที่สุดในแต่ละด้าน คือด้านการเตรียมความพร้อม มีการดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ด้านการบริหารหลักสูตร ให้งานแนะแนวดำเนินการทดสอบความถนัดและความสนใจที่หลากหลาย ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการจัดทำสื่อ ผลิตสื่อ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2548) ศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 285 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลเป็นครูผู้สอน จำนวน 3,921 คน เก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2548 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา

1.1 โรงเรียนส่วนใหญ่สร้างหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบในการจัดทำ (ร้อยละ 74.8) บริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร (ร้อยละ 90) โดยมีโครงการนิเทศและแผนปฏิบัติการให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และประชุมชี้แจงและติดตามจากรายงานผลของครูผู้สอนเป็นระยะ

1.2 การสนับสนุนของโรงเรียน ครูผู้สอนมากกว่าร้อยละ 70 ได้รับการส่งเสริมเรื่อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน/การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และ ร้อยละ 43.3 ให้จัดซื้อจัดหาสื่อ/อุปกรณ์ตามความต้องการของกลุ่มสาระ พร้อมทั้งกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนผลิตใช้เอง

1.3 การกำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของผู้สอนร้อยละ 85.5 กำหนดร่วมกับครูในกลุ่มสาระ และร้อยละ 69.3 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ ร่วมกับเพื่อนครูที่สอนในชั้นเดียวกันและกลุ่มสาระเดียวกันโดยครูผู้สอนร้อยละ 51.8 ได้จัดทำบางหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในมาตรฐานตั้งแต่ 2 มาตรฐานขึ้นไป ในกลุ่มสาระเดียวกัน ส่วนครูผู้สอนร้อยละ 38 จัดทำหน่วยทุกหน่วยโดยบูรณาการจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในมาตรฐานเดียวกัน

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนมากกว่าร้อยละ 70 วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกำหนดหัวข้อเรื่องแล้วเชื่อมโยงกับสาระและกระบวนการเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระ

1.5 การกำหนดภาคทฤษฎีและปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ส่วนใหญ่กำหนดสัดส่วนเป็น 70:30 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กำหนดสัดส่วนเป็น 20:80 อีก 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกำหนดสัดส่วนเป็น 30:70 ทักษะกระบวนการที่เน้น ได้แก่ ทักษะปฏิบัติ ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และทักษะกระบวนการกลุ่ม ในการสอนส่วนใหญ่ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ และครูกำหนดหัวข้อเรื่องให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าจากสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผลงานของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นแบบฝึกและชิ้นงาน

1.6 สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนร้อยละ 80 ใช้ใบความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน และสื่อที่ครู/โรงเรียนจัดขึ้นเอง สำหรับการชี้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนมากกว่าร้อยละ 50 ใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด/มุมหนังสือ (ร้อยละ 93.3) และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/ห้อง IT สำหรับการค้นคว้า (ร้อยละ 50.5) แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ชุมชน/ท้องถิ่น (ร้อยละ 61.5) วัด (ร้อยละ 55.6) และภูมิปัญญา (ร้อยละ 53.5)

1.7 การวัดผลและประเมินผล พิจารณาจากผลงานและชิ้นงานการทดสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติ สำหรับการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ โรงเรียนส่วนใหญ่ประเมินในแต่ละภาคเรียน/ชั้นปี และประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้เฉลี่ยของนักเรียนอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 65-74 หรือเกรด 2.5 -3) และครูผู้สอนร้อยละ 63.7 แก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยทำวิจัยง่าย ๆ

1.8 จุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตรของหลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้อยู่ มีดังนี้ จุดเด่น ได้แก่ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและนักเรียน มีโครงสร้างที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และกลุ่มของนักเรียน และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จุดด้อย ได้แก่ ความแตกต่างของหลักสูตร

สถานศึกษาทำให้มีผลต่อนักเรียน เช่น การสอบการเรียนต่อ การประเมินระดับชาติ เป็นต้น เนื้อหา
มีมาก ซ้ำซ้อนและกว้างเกินไป และการจัดเวลาเรียนยังไม่เหมาะสมกับเนื้อหา

2. ความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษาและคุณลักษณะของนักเรียน

ครูผู้สอนพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษาระดับมากในเรื่องแนวทางการจัด
กิจกรรมของหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการและยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 3.7$, S.D = 0.7) ใน
ด้านคุณลักษณะของนักเรียนครูผู้สอนพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 รายการ ได้แก่ รักการออกกำลังกาย
ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา กฎมณเฑียรไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม และ
รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

3. แนวโน้มการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานควรเป็นดังนี้
หลักสูตรควรยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นทันยุคทันสมัยต่อเหตุการณ์ สนองความต้องการ
ของผู้เรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกกลุ่ม จะต้องมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และโครงสร้าง
เนื้อหาสาระไม่มากและไม่ซ้ำซ้อน การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความสามารถ ความ
ต้องการของผู้เรียน และความรู้ความสามารถของบุคลากร ด้านบุคลากรต้องจัดครูผู้สอนให้สอน
ตรงกับสาขาที่เรียน ความถนัดและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน และพัฒนาบุคลากรให้ทันยุค
ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน เช่น เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนช่วยสอนวิชาชีพ/ศาสตร์ที่มีความ
ชำนาญ เป็นต้น และมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีคุณภาพในอนาคต

นักเรียนที่มีคุณภาพในอนาคตควรมีคุณลักษณะดังนี้ มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม
มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ รู้หน้าที่ มีความเป็นไทย รักชาติวัฒนธรรมไทย และสรรค์สร้างสิ่ง
ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน และซื่อสัตย์ สุจริต

วาทีต มะริดรัมย์ (2549) ศึกษาสภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 253 คน ได้จากการสุ่มตาม
ระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ต่อสภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป ไม่แตกต่างกันและเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลจากการสัมภาษณ์พบว่าปัญหา หลักคือหลักสูตรที่จัดทำ ขึ้นยังไม่สอดคล้องต่อความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง การนิเทศ การกำกับ การติดตามและ ประเมินผล ยังไม่เป็นระบบและต่อเนื่อง บุคคลที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและ ตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งศักยภาพของสถานศึกษาในด้านการจัดทำหลักสูตรมี ความแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานดังนี้

เบทิสัน (Bettison. 1991) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่องที่ว่าด้วยกรณีศึกษาในการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น โดยทำการสำรวจข้อมูลเพื่อทำการพิจารณาแก้ไขหลักสูตรการศึกษาท้องถิ่นใน 3 โรงเรียนของรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับ แนวความคิดของชวาป (Schwab) โดยหลักเกณฑ์ทั่วไปของครู ผู้เรียน เนื้อหาวิชา ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตร และสอดคล้องกับแนวนโยบาย ตามหลักการของวอล์คเกอร์ (Walker's) แนวความคิด ของทั้งสองนี้ชี้ให้เห็นว่าความรู้เบื้องต้น สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น ผลงานของวอล์คเกอร์และชวาป (Walker & Schwab) ได้พัฒนานำไปเป็น ประโยชน์ในระดับมหาวิทยาลัยความรู้ในการศึกษาเรื่องนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการ จัดตั้งโรงเรียนทั่วไป หลักสูตรการเรียนการสอนได้รับการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเหมาะสม โดยกรมวิชาการของรัฐโอไฮโอ กฎหมายรูปแบบและกระบวนการจัดการศึกษาได้ถูกจัดไว้ระยะยาว และประกาศใช้โดยกรมวิชาการของรัฐโอไฮโอ เพื่อเป็นการช่วยเหลือโรงเรียนประจำอำเภอใน การจัดเตรียมหลักสูตรการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่น การจัดการศึกษาในโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย(Descriptive research) เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 23 โรงเรียน ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่เข้าโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2546

ตาราง 1 แสดงรายชื่อโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

ที่	อำเภอ	ชื่อโรงเรียน
1	เมือง	ภัทรบพิตร
2	กระสัง	กระสังพิทยาคม
3	คูเมือง	คูเมืองพิทยาคม
4	นางรอง	ทุ่งแสงทองพิทยาคม
5	บ้านกรวด	บ้านกรวดวิทยาคาร
6	ประโคนชัย	เมืองตลุงพิทยาสรรพ์
7	พุทไธสง	พุทไธสง
8	ละหานทราย	ละหานทรายรัชดาภิเษก
9	ลำปลายมาศ	ธารทองพิทยาคม

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	อำเภอ	ชื่อโรงเรียน
10	สตึก	บ้านสตึก
11	หนองกี่	หนองกี่พิทยาคม
12	ปะคำ	ไทยเจริญวิทยา
13	นาโพธิ์	นาโพธิ์พิทยาคม
14	หนองหงส์	หนองหงส์พิทยาคม
15	พลับพลาชัย	พลับพลาชัยพิทยาคม
16	โนนสุวรรณ	โนนสุวรรณพิทยาคม
17	ห้วยราช	ห้วยราชพิทยาคม
18	ชำนิ	อนุบาลชำนิ
19	บ้านใหม่ไชยพจน์	กุสุวันแดงพิทยาคม
20	โนนดินแดง	ร่วมเกล้า
21	เฉลิมพระเกียรติ	พนมรุ้ง
22	บ้านด่าน	วัดบ้านกระชาย
23	แคนดง	บ้านซาด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักการ ทฤษฎี คือ

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในฝันจังหวัด
บุรีรัมย์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 ศึกษาเอกสารและงานการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษา

2.3 ศึกษาเทคนิคการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง

แบบสอบถาม

2.4 นำแบบสอบถามตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ทุกโรงเรียนขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน 1 คน และผู้เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนละ 8 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วหาค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. หาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เพื่อศึกษารอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์พิจารณาความคิดเห็นดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 163)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำบทสรุปเป็นข้อความของข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในฝัน จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลักษณะที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

%	แทน	ค่าร้อยละของคะแนน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของแบบสอบถามโดยใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูลโดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของประชากร ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 2 การศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 23 โรงเรียน

ตอนที่ 3 ประมวลข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นจากคำถามปลายเปิดของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มประชากรตามสภาพการของผู้ตอบแบบสอบถามของโรงเรียนในฝัน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยหาค่าร้อยละ ซึ่งปรากฏดังตาราง

ตาราง 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษา

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน N = 156	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	85	54.5
หญิง	70	44.9
ไม่ระบุ	1	.6
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	15	9.6
30 – 40 ปี	62	39.7
มากกว่า 40 ปี	79	50.6
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	.6
ปริญญาตรี	127	81.4
สูงกว่าปริญญาตรี	26	16.7
ไม่ระบุ	2	1.2
สถานภาพการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	2	1.3
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	13	8.3
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	141	90.3
ประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษา		
น้อยกว่า 10 ปี	29	18.6
10 – 20 ปี	76	48.7
มากกว่า 20 ปี	50	32.1
ไม่ระบุ	1	.6

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 156 คน เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มากที่สุด 141 คน ส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 54.5 มีอายุมากกว่า 40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 50.6 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 81.4 สถานภาพการดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 90.3 มีประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษา 10 – 20 ปี มากที่สุด ร้อยละ 48.7

ตอนที่ 2 การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง

ตาราง 3 ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ที่	ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิด	อันดับ
1	บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนออกแบบ การเรียนการสอน	3.95	.76	มาก	1
2	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน	3.56	.85	มาก	5
3	มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.69	.80	มาก	2
4	โรงเรียนได้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวก ในการออกแบบการเรียนการสอน	3.67	.89	มาก	3
5	มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.34	.83	ปานกลาง	4
	เฉลี่ยรวม	3.64	-	มาก	-

จากตาราง 3 พบว่าผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระ มีความคิดเห็นด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.64) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการวางแผนออกแบบการเรียนการสอนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนได้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการออกแบบการเรียนการสอนระดับความคิดเห็นระดับมาก และ

มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

ตาราง 4 ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ที่	ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิด	อันดับ
1	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการ เรียนรู้ การเรียนรู้ตามลำดับช่วงชั้นของหลักสูตร	3.85	.75	มาก	1
2	หลักสูตรสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายได้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.62	.80	มาก	3
3	หลักสูตรสถานศึกษามีการปรับรายละเอียดเนื้อหา สาระของหลักสูตรที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น	3.51	.82	มาก	4
4	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนขอข่ายใน การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.75	.71	มาก	2
5	ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.90	.78	ปานกลาง	5
	เฉลี่ยรวม	3.52	-	มาก	-

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นด้าน
การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.52) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ตามลำดับช่วงชั้นของหลักสูตร หลักสูตร
สถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น หลักสูตร
สถานศึกษามีการปรับรายละเอียดเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น บุคลากรที่มี
ความรู้ความเข้าใจขั้นตอนขอข่ายในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมาก และชุมชน
ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง ส่วนข้อที่

มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตาราง 5 ศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

ข้อ ที่	ด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิด	อันดับ
1	โรงเรียนมีการแต่งตั้งกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบ	4.07	.80	มาก	1
2	โรงเรียนมีการนำหลักการบริหารมาใช้ในการดำเนินการการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.81	.78	มาก	2
3	มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น	3.58	.77	มาก	4
4	มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.51	.88	มาก	5
5	มีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.67	.67	มาก	3
	เฉลี่ยรวม	3.72	-	มาก	-

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตร เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.72) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตรโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีการนำหลักการบริหารมาใช้ในการดำเนินการการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตาราง 6 ศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล

ข้อ ที่	ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิด	อันดับ
1	มีการนิเทศการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง	3.37	.74	ปานกลาง	2
2	มีการติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	3.43	.78	ปานกลาง	1
3	มีการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.88	.93	ปานกลาง	4
4	จัดให้มีการนิเทศ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างสม่ำเสมอ	3.28	.83	ปานกลาง	3
5	มีการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.81	.84	ปานกลาง	5
	เฉลี่ยรวม	3.15	-	ปานกลาง	-

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล เฉลี่ยรวมระดับปานกลาง (3.15) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการนิเทศ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างสม่ำเสมอ และมีการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตาราง 7 การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน

ข้อ ที่	ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิด	อันดับ
1	มีการสรุปผลกาดำเนินงานการใช้หลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	3.27	.78	ปานกลาง	4
2	โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำเอกสารการใช้ หลักสูตรเผยแพร่แก่ชุมชนและผู้ปกครอง	2.92	.81	ปานกลาง	5
3	บุคลากรมีความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.54	.65	มาก	1
4	ชุมชน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.32	.69	ปานกลาง	3
5	ผู้เรียนมีความพึงพอใจในหลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียน	3.51	.88	มาก	2
	เฉลี่ยรวม	3.31	-	ปานกลาง	-

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นด้าน
สรุปผลการดำเนินงาน เฉลี่ยรวมระดับปานกลาง (3.31) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมี
ความเข้าใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนมีความพึงพอใจในหลักสูตร
สถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับมาก และมีการสรุปผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตร
สถานศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำเอกสารการใช้หลักสูตร
เผยแพร่แก่ชุมชนและผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ
ปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือโรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำเอกสารการใช้หลักสูตร
เผยแพร่แก่ชุมชนและผู้ปกครอง

ตาราง 8 การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปรับปรุงพัฒนา

ข้อ ที่	ด้านการปรับปรุงพัฒนา	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิด	อันดับ
1	มีการปรับปรุงระบบแผนงานโครงการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่เสมอ	3.64	.71	มาก	2
2	มีการพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	3.65	.71	มาก	1
3	มีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.49	.82	มาก	3
4	มีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	3.37	.76	ปานกลาง	5
5	มีการนำกระบวนการบริหารมาปรับปรุงและพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.49	.77	ปานกลาง	4
	เฉลี่ยรวม	3.52	-	มาก	-

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นด้านการปรับปรุงพัฒนา เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.52) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปรับปรุงพัฒนาระบบแผนงาน โครงการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่เสมอ มีการพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร มีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการนำกระบวนการบริหารมาปรับปรุงและพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 มีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ความสำคัญของการวิจัย
3. สรุปผลการศึกษาวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 23 โรงเรียน โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาดังนี้

1. ผลการวิจัยจะใช้เป็นแนวทางการบริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาหลักสูตรจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนใน
 ฝันจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้
 แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากร จำนวน 23 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล
 จำนวน 156 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.5)
 อายุมากกว่า 40 ปี (ร้อยละ 50.6) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 81.4) และมี
 ประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษา 10-20 ปี (ร้อยละ 48.7)

2. การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ให้ความ
 คิดเห็นในด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารและหัวหน้า
 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.64) พิจารณาเป็นราย
 ด้านพบว่า บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการวางแผนออกแบบการเรียนการสอนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ใน
 โรงเรียนและชุมชน มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนได้จัดหลักสูตร ุปรกรณ์
 เพื่ออำนวยความสะดวกในการออกแบบการเรียนการสอนระดับความคิดเห็นระดับมาก และมี
 การประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มี
 ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระ
 การเรียนรู้มีความคิดเห็นในการปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.52) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
 บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ตามลำดับช่วงชั้นของหลักสูตร หลักสูตร
 สถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น หลักสูตร
 สถานศึกษามีการปรับรายละเอียดเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น บุคลากรที่มี
 ความรู้ความเข้าใจขั้นต้นตอนขอขยายในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมาก และชุมชน
 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง ส่วนข้อที่

มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความคิดเห็นในการปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.64) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการวางแผนออกแบบการเรียนการสอนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการออกแบบการเรียนการสอนระดับความคิดเห็นระดับมาก และมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

ด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นในการปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.72) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตรโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีการนำหลักการบริหารมาใช้ในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับปานกลาง (3.15) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การนิเทศ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างสม่ำเสมอ และมีการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านสรุปผลการดำเนินงาน ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับปานกลาง (3.31) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีความเข้าใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนมีความพึงพอใจในหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับมาก และมีการสรุปผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำเอกสารการใช้หลักสูตรเผยแพร่แก่ชุมชนและผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือโรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำเอกสารการใช้หลักสูตรเผยแพร่แก่ชุมชนและผู้ปกครอง

ด้านการปรับปรุงพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นเฉลี่ยรวมระดับมาก (3.52) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปรับปรุงพัฒนาระบบแผนงานโครงการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่เสมอ มีการพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร มีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการนำกระบวนการบริหารมาปรับปรุงและพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 มีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด ดังนี้

1. ข้อคิดเห็นที่ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้
 - 1.1 ควรให้บุคลากรทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร
 - 1.2 ควรมีผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรสถานศึกษาให้คำปรึกษา
 - 1.3 ควรมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
 - 1.4 การดำเนินการในการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรงานวิชาการต่าง ๆ ทำให้งานปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง
2. ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้
 - 2.1 ควรมรการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
 - 2.2 จัดให้มีการนิเทศ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
 - 2.3 ปรับปรุงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
 - 2.4 ควรมีหน่วยงานจัดทำหลักสูตรระดับจังหวัด
 - 2.5 นิเทศและติดตามการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและสภาพท้องถิ่น

อภิปรายผล

ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติที่ได้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้านดังนี้

ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.64) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการวางแผนออกแบบการเรียนการสอนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนได้จัดทำวัสดุ อุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการออกแบบการเรียนการสอนระดับความคิดเห็นระดับมาก และมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นในการปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.52) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ตามลำดับช่วงชั้นของหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษามีการปรับรายละเอียดเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนขอขยายในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมาก และชุมชนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความคิดเห็นในการปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.64) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการวางแผนออกแบบการเรียนการสอนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนได้จัดทำวัสดุ อุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการออกแบบการเรียนการสอนระดับความคิดเห็นระดับมาก และมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

ด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นในการปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับมาก (3.72) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตรโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีการนำหลักการบริหารมาใช้ในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับปานกลาง (3.15) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การนิเทศ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างสม่ำเสมอ และมีการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านสรุปผลการดำเนินงาน ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นในทางปฏิบัติ เฉลี่ยรวมระดับปานกลาง (3.31) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีความเข้าใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนมีความพึงพอใจในหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับมาก และมีการสรุปผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำเอกสารการใช้หลักสูตรเผยแพร่แก่ชุมชนและผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือโรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำเอกสารการใช้หลักสูตรเผยแพร่แก่ชุมชนและผู้ปกครอง

ด้านการปรับปรุงพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นเฉลี่ยรวมระดับมาก (3.52) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปรับปรุงพัฒนาระบบแผนงานโครงการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่เสมอ มีการพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร มีการปรับปรุงพัฒนาระบบการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการนำ

กระบวนการบริหารมาปรับปรุงและพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 มีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ผลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทราบถึง ในทางปฏิบัติที่เกิดจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะส่งผลให้โรงเรียนได้พัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือในการปฏิบัติเพื่อส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ในการวิจัยการศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำกับติดตามและให้การสนับสนุนเพื่อหาทางส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนได้พัฒนาและมีความรู้ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดียิ่งขึ้น



บรรณานุกรม



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. 2544. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. **โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน**. กรุงเทพฯ :
สถาบันราชสวนดุสิต.
- . 2546. **ชุดฝึกอบรมการจัดการกระบวนการทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . 2546. **สรุปโครงการประชุมปฏิบัติการเพื่อปรับกระบวนการทัศน์บุคลากร**.
กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคณะ. 2545. **ชุดฝึกอบรมครู : ประมวลสาระ บทที่ 5 หลักสูตร
สถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษากการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2535. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วาทีต มะวิธรรมย์. 2549. **สภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
มัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. **การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของ
ครูผู้สอน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Battison, S.B (1991) . **The Context of Deliberation Case Studies in Local Curriculum
Development**. Doctoral Diserrtation Education Curriculum and Instruction (0727).
Education administration(0514). Ohio:The Ohio state University .Photocopied.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : ศึกษากรณีโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์



ผู้ตอบแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
โรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพ

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

2. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

3. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มี
ผลกระทบต่อการทำงาน และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด เพราะการวิเคราะห์ข้อมูลจะ
สรุปผลในภาพรวม แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนในฝัน
จังหวัดบุรีรัมย์

4. ก่อนตอบแบบสอบถาม โปรดทำความเข้าใจคำชี้แจงแต่ละตอน และเมื่อตอบ
แบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง เพราะแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อเท่านั้น
จึงจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ในการวิจัยได้

ตอนที่ 1

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย 3 ลงใน () หน้าข้อความให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() น้อยกว่า 30 ปี () 30-40 ปี () มากกว่า 40 ปี

3. วุฒิการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

() ผู้อำนวยการโรงเรียน () รองผู้อำนวยการโรงเรียน

() หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้.....

5. ประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษา

() น้อยกว่า 10 ปี () 10-20 ปี () มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2

ศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในฝันจังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาภาพที่เกิดขึ้นจริงในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย 3 ลงในช่องให้ตรงกับความคิดเห็น ดังนี้

- | | | |
|---|---------|--------------------|
| 5 | หมายถึง | เห็นด้วยมากที่สุด |
| 4 | หมายถึง | เห็นด้วยมาก |
| 3 | หมายถึง | เห็นด้วยปานกลาง |
| 2 | หมายถึง | เห็นด้วยน้อย |
| 1 | หมายถึง | เห็นด้วยน้อยที่สุด |

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	สภาพการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนในฝัน จังหวัดบุรีรัมย์	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
0	มีการวิเคราะห์คำอธิบาย รายวิชา ก่อนการจัดทำหลักสูตร			3			

คำอธิบาย จากข้อความในข้อ 0 ผู้ตอบแบบสอบถามใส่เครื่องหมาย 3 ลงในช่อง หมายเลข 3 แสดงว่า
มีความคิดเห็นในการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาก่อนการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนอยู่ในระดับ 3 คือ
ปานกลาง

ข้อ ที่	สภาพการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนในฝัน จังหวัดบุรีรัมย์	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
8	หลักสูตรสถานศึกษามีการปรับ รายละเอียดเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น						
9	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจขั้นตอน ขอข่วยในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน						
10	ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ พัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน						
11	ด้านการวางแผนดำเนินการบริหาร หลักสูตร โรงเรียนมีการแต่งตั้งกรรมการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่าง เป็นระบบ						
12	โรงเรียนมีการนำหลักการบริหารมาใช้ ในการดำเนินการการใช้หลักสูตร สถานศึกษา						
13	มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น						
14	มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้						
15	มีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ แก้ปัญหา และพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						

ข้อ ที่	สภาพการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนในฝัน จังหวัดบุรีรัมย์	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
16	ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล มีการนิเทศการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง						
17	มีการติดตาม ประเมินผล การใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่าง ต่อเนื่องและเป็น						
18	ระบบมีการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน						
19	จัดให้มีการนิเทศ เกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่าง สม่ำเสมอ						
20	มีการสำรวจความพึงพอใจของชุมชน ต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน						
21	ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน มีการสรุปผลกาดำเนินงานการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
22	โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำเอกสาร การใช้หลักสูตรเผยแพร่แก่ชุมชนและ ผู้ปกครอง						

ข้อ ที่	สภาพการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนในฝัน จังหวัดบุรีรัมย์	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
23	บุคลากรมีความพึงพอใจในการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
24	ชุมชน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจใน การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
25	ผู้เรียนมีความพึงพอใจในหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน						
26	ด้านการปรับปรุงพัฒนา มีการปรับปรุงระบบแผนงานโครงการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐานอยู่เสมอ						
27	มีการพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผน ดำเนินการใช้หลักสูตร						
28	มีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการวิจัยใน ชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง						
29	มีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง						
30	มีการนำกระบวนการบริหารมาปรับปรุง และพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน						

ตอนที่ 3

ให้ท่านแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในโรงเรียนของท่าน

ข้อคิดเห็น.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

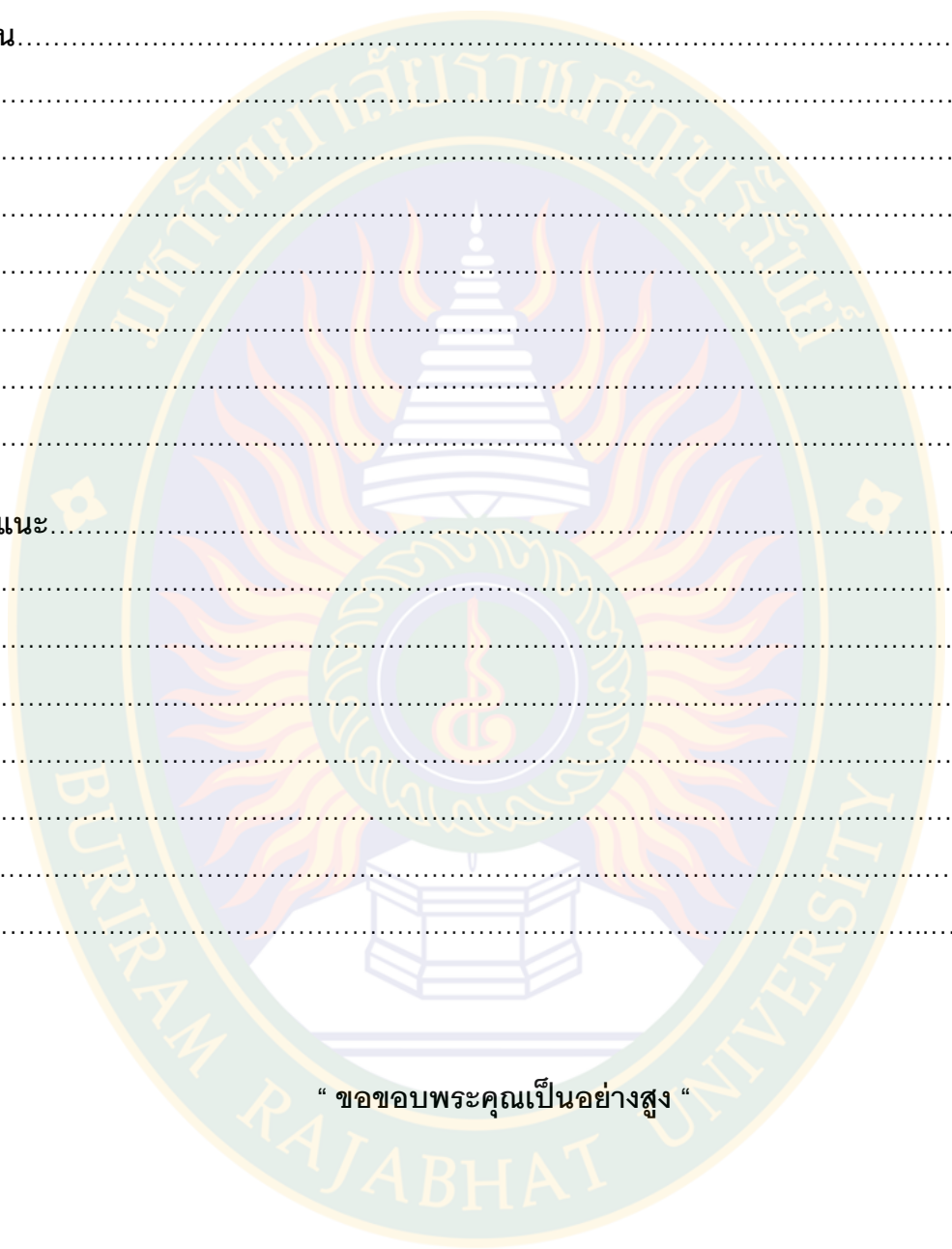
.....

.....

.....

.....

“ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง “



ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย

นายโกวิทย์ ไกยสิทธิ์

หน่วยงานที่สังกัด

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถ.จิระ ต.ในเมือง
อ.เมืองบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ 31000

ประวัติส่วนตัว

1. วันเดือน ปีเกิด 24 ตุลาคม 2500
2. อายุ 50 ปี
3. การศึกษาระดับอุดมศึกษา
 - 3.1 ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) วิทยาลัยครูนครราชสีมา
ปี พ.ศ. 2526
 - 3.2 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(การสอนภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี พ.ศ. 2531

ประวัติรับราชการ

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ ระดับ 7
สังกัดกลุ่มวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลงานทางวิชาการ

1. รายงานการพัฒนการอ่านระดับประถมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่ นครราชสีมา เขต 1 ปี พ.ศ. 2547
2. รายงานผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนค่าครองชีพ
นักศึกษาจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2549
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย	นายโกวิท วัชรินทรางกูร
หน่วยงานที่สังกัด	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถ.จิระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ 31000
ประวัติส่วนตัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. วันเดือน ปีเกิด 4 พฤษภาคม 2512 2. อายุ 38 ปี 3. การศึกษาระดับอุดมศึกษา <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) วิทยาลัยครูนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2535 3.2 การศึกษามหาบัณฑิต(ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2542
ประวัติรับราชการ	<p>ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ ระดับ 7 สังกัดกลุ่มวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์</p>
ผลงานทางวิชาการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเรียนร่วมของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2546 2. รายงานการจัดกลุ่มสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปี พ.ศ. 2547 3. สรุปข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปี พ.ศ. 2548